

SVENSKA
ESPERANTO-
TIDNINGEN

La Espero

1998:4

BET'98

UK'98

KEF'98

Organ för Svenska Esperantoförbundet

ISSN 0014-0694
Septembro 1998 • 86-a jarkolekto
Fondita en 1913

Redaktion:

Jan Setréus
Franko Luin (teknisk redaktör)

Frågor om prenumeration o. dyl.:

Esperanto-Centro, Vikingagatan 24,
113 42 Stockholm, tel. 08-34 08 00

E-post: espero@esperanto.se

Ansvarig utgivare: Leif Nordenstorn

Utformning: Omnibus Typografi, Tyresö

Tryck: HA Reklamtryck, Stockholm

Prenumeration 1998: 170 kr.

Prenumerationsavgift för *La Espero* ingår i medlemsavgiften. Postgiro 20 12-3, Esperantoförbundet.

ESPERANTOFÖRBUNDET

Adress: Esperanto-Centro,
Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm,
tel. 08-34 08 00, fax 08-34 08 10

E-post: sef@esperanto.se
www.esperanto.se

Öppettider: Esperanto-Centro har flexibla öppettider dagtid. Ring i förväg!

Postgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

Medlemsavgift 1998:

Direktansluten medlem 170 kr.
Famijemedlem (utan tidning) 75 kr. Ungdomsmedlem (max 20 år) 75 kr. Medlemmar under 30 år är samtidigt medlemmar i Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund och får dess tidning *Kvinpinto*.

ESPERANTOFÖRLAGET

Adress: Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm

Telefon: 08 - 34 08 00

Fax: 08 - 34 08 10

Postgiro: 578-5

Hemsida: www.esperanto.se/eldona

Telefontid: Samma som EsperantoCentro Stockholm.
Skriftliga beställningar expedieras under hela året.

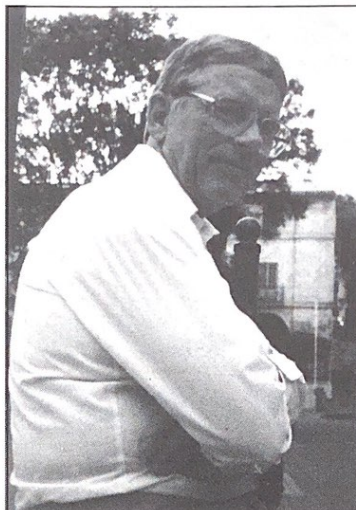
Styrelsens ordförande: Bertil Nilsson

Manusstopp den 27/9**Manus till La Espero**

sänds till Jan Setréus

Mörtg. 7 SV, 133 43 Saltsjöbaden
(tel./fax 08 - 717 75 67)

Roland

Precize antaŭ 50 jaroj mi ekinteresiĝis pri esperanto. Mi ricevis ekzempleron de la gazeto *La Espero*, kaj tie mi trovis multajn adresojn al eksterlandaj korespondemuloj. Tuj mi sentis fortan emon rapide lerni tiun lingvon. Post kvin korespondkursaj leteroj mi sendis mian unuan leteron al iu japana junulo – kaj mi ricevis respondon.

En mia hejmurbo Alingsås ne troviĝis multaj esperantistoj, tamen kelkaj, kiuj iam estis membroj de iama klubo. Ni, la novaj kaj junaj, sukcesis aranĝi studrondojn kaj du jarojn poste ni fondis klubon, tiam kun dek kvar membroj.

Mia unua Universala Kongreso estis la Kopenhaga (1956). La ĉi-jara

kongreso estis mia 25-a. Dum pluraj jaroj mi funkciis kiel komitatano en la UEA-parlamento. En 1983 mi fariĝis estrarano de UEA por tri-jara periodo.

La "kariero" en la SEF-estraro komenciĝis en 1974, kiam Ulla Luin petis min partopreni en la estrarkunsidoj kiel protokolanto. Unu jaron poste mi fariĝis anstataŭanto en la estraro, kaj ankoraŭ jaron pli poste mi fariĝis ordinara estrarano. Kiam Jan Strönné eksciĝis en 1978, mi transprenis la postenon de prezidanto. Tio daŭris ĝis en la kongreso 1985, kiam Karin Lindquist fariĝis prezidanto. Al tiu kongreso en Helsingborg mi sukcesis persvadi la tiaman Prezidanton de la Parlamento Ingemund Bengtsson veni al la kongreso.

1991 mankis kandidato por la prezidanta posteno, kaj pluraj personoj petis min reveni. Kredante ke la elektoprepara komitato povos trovi novan kandidaton en la sekva jaro, mi akceptis. Ĝis nun la historio ripetiĝas en ĉiu kongreso, ke la elektoprepara komisiono ne sukcesis trovi novan kandidaton.

Mi fariĝis pensiulo en 1992, kvar jarojn antaŭ la ĝusta jaro, ĉar la entrepreno (Televerket) reorganizis la strukturon, kaj oni permesis al siaj pli aĝaj kunlaborantoj antaŭtempo pensiigon. Post tio mi dediĉas plurajn horojn ĉiutage al la bono de la esperantomovado, kun la espero ke la elektoprepara komisiono iam trovos kandidaton por prezidanto, ĉar mi volas dediĉi multe pli da tempo al nova vortaro Esperanto-Sveda.

Japana usonano en Esperanto-Gården

Homoj el diversaj lokoj en la mondo jam trovas la vojon al Esperanto-Gården en Lesjöfors. Meze de julio el fora Japanio alvenis Joel Brozovsky, usonano kiu dek jarojn loĝas kaj laboras en Japanio ĉe Oomoto, japana religio, kiu subtenas esperanton. Tie li unuavice redaktas la esperantan Oomoto-revuon kaj ankaŭ regule kontribuas al la dulingva revuo Nova Vojo sub sia propra rubriko Perspektivo, kiu estas tradukita ankaŭ en la japanan.

Kiel fartas tamen usonano en Japanio, en socio de tiel malsimila kulturo? Al tiu demando Joel Brozovsky

respondis, ke dank'al esperanto kaj Oomoto, ĉe kiu li loĝas, lia vivo estas provizata de ĉiu bezonata sen multe da scio de la japana lingvo. Samtempe li substrekis, ke Oomoto konservas la tradician japanan kulturon, kiu hodiaŭ senteble ŝanĝiĝas pro la influo de eŭropa kaj usona kulturoj.

Pri Esperanto-Gården nia gasto eksciis el anoncoj en gazetoj kaj pli detale de sia plurjara korespondantino Märtha Andréasson. Ĉu la realo korespondis al la atendata? Ĉio estas pli granda ol li supozis. La loko estas tre plaĉa kaj la aero pura. Unuvorte, estis agrabla restado por nia fora gasto, kiu survoje al Danio havis tempon kaj emon viziti nian novan kursejon-gastigejon. Ni ĝojas pri tio kaj diras al li kaj aliaj bonvenon!

Anita Bergh

Rapport från världskongress

Årets världskongress för esperantister hölls i sydfranska Montpellier tiden 1 – 8 augusti. Det var den 83:e i ordningen och kom att samla över 3 100 deltagare från 60 länder.

Vad händer då på en kongress av detta slag? Till dem som ännu aldrig har besökt en esperantokongress kan vi säga: Mycket mer än ni tror! Redan första kvällen innan kongressen officiellt har öppnats, äger programpunkten "interkona vespero" rum. Då kan man träffa många gamla bekanta samt göra nya och spännande bekantskaper. Folkvimlet bestod denna gång mest av värdlandet Frankrikes esperantotalande. Från öststaterna, där esperanto av hävd har en stark ställning, kom relativt få deltagare, främst av kostnadsskäl.

Kongressen sker nästan utan tolkning. På söndagen 2/8 skedde den högtidliga invigningen. Det är ena tillfället då det behövs tolkning, eftersom värdlandets regering och kongressstadens borgmästare är företräd-

da. Det andra tillfället är vid borgmästarens mottagning, men till den inbjuds endast ett litet antal av kongressdeltagarna.

Kongressens tema i år var "Medelhavet – en bro mellan kulturer". Som bekant har många olika kulturer och länder spelat roll vad gäller detta hav redan i historisk tid. Hela vår västerländska civilisations vagga fanns omkring detta hav.

Som vanligt hölls även en ekumenisk gudstjänst med präster från flera länder tjänstgörande. I samband med den mötte vi gamla vänner från Ungern och Spanien, eller för att vara noga Katalonien. De senare träffade vi samman med vid flera tillfällen.

Etnisk frihet

För egen del intresserade jag mig särskilt för årsmötet med organisationen IKEL, Internacia Komitato por Etnaj Liberecoj, alltså en internationell kommitté för etniska friheter, som hittills letts av tysken Uwe J. Moritz. Redan här i Europa finns många minoriteter som utsätts för diskriminering av olika slag vad gäller språk och kultur. En av deltagarna i mötet, en yngre, eller madjar som han föredrog att kalla sig, hade redan för fyra år sedan givit ut en liten skrift om situationen för den madjariska befolkningen i Vojvodina i före detta Jugoslavien. Moritz sände för något år sedan ut en förfrågan om hur ställningen är för t.ex. zigenare i olika europeiska länder. Vad svarar vi svenskar på det?

Ett annat möte som jag deltog i

gällde arbetarrörelseförbundet SAT.

Ett måste var årsmötet med Rondo Kato, en sammanslutning av kattvänner vars första möte i finska Tampere (Tammerfors) för 3 år sedan blev en stor framgång. Katter och djurvänner finns tydligen också de över stora delar av världen. Även i Montpellier fyllde salongen nästan helt av gamla och nytillkomna medlemmar.

I stora delar av sydfrankrike talar man, fast det kanske inte märks, även det gamla språket occitanska. En snabbkurs för att ge inblick i detta språk hölls på kongressen. Det har stora likheter med det lokala språket i spanska Katalonien, en av skillnaderna är uttalet av vokalen u.

För många innebar kongressen en hel del arbete, det fanns kommittéer för litet av varje. Sommaruniversitetet höll igång, vi fäste oss särskilt vid en föreläsning med rubriken Interkultura Komunikado, alltså kommunikation mellan kulturer. Den hölls av en ungerska från Polen.

Konserter av olika slag bjöds man på, det var allt från rock till klassisk musik.

Lärare hade särskilda sammankomster, journalister likaså, till och med scouter. Verksamheten i olika världsdelar diskuterades, regioner jämfördes och utflykter ordnades.

Kongressen kunde även följas på internet. Utanför programmet uppträdde till mångas glädje sporadiska sång- och musikgrupper, både i och utanför kongressbyggnaden, som hette Corum.

Åke Näsholm

Tahira Masako och Ingrid Näsholm, två katt- och esperantovänner på utflykt i Camargue

Tri nordlandaj prezidantoj en Montpeliero

Norde de Norvegio kaj Rusio situas la Barenca Maro. Norvegaj kaj rusaj esperantistoj loĝantaj norde en la Barenca regiono jam establis kontaktojn por aktiva kunlaboro. Ili jam utiligis la fakton ke la norvega urbeto Vadsö estis ĝemela urbo de Murmansk. Homoj en Vadsö interesiĝis kaj inter ili la urbestrino.

En la vilaĝo Svanvik, proksime al la rusa landlimo, troviĝas popolaltlernejo, kaj oni preparis unusemajnan kurson kun partopreno de rusoj.

Ĉi tiujn informojn mi ricevis en kunsideto en la kongreso en Montpeliero. Kelkaj norvegoj kaj inter ili la prezidanto Torstein Kvakland, invitis reprezentantojn de Svedio, Finnlando – Jukka Laaksonen, prezidanto – kaj Rusio, por diskuto pri eventuala partopreno en tiu "Barenc-regiona" kunlaboro.

La reprezentanto el Rusio estis virino (kuracisto) el Murmansk, Nina Nikulina.

Svedio kaj Finnlando ne havas li-

mojn rekte al la Barenca Maro, kaj la distancoj inter aktivaj esperantistoj en la du landoj, kaj la aktivaj esperantistoj en norda Norvegio kaj norda Rusio, estas konsiderindaj.

La norvegoj scias ke troviĝas fonduso, kiu verŝajne povas financi kunlaboron – ankaŭ kiam temas pri esperanto – en tiu regiono.

Venis propono ke okazu nova kunsido inter reprezentantoj de la kvar landoj iam en marto venontjare.

Roland Lindblom

Från baler till turism

Varför väljer jag att åka på esperantokongress när det finns så många resmål och jag redan varit på flera kongresser?

Min första esperantokongress upplevde jag i Köpenhamn som 14-åring. Vilken upplevelse! 2000 människor från 50 länder, ett språk och en härlig atmosfär av förståelse och förbrödring. Det glömmes jag aldrig.

Det är många år sedan nu och jag har varit med om flera kongresser och ännu fler privata besök hos esperantister i olika länder i och utom Europa sedan dess. Visst har mina intressen ändrats under åren. Det är inte längre de snygga utländska grabbarna och balen som är viktigast. Under balkvällen i år såg jag och min man istället en fantastiskt intressant bildvisning av ett franskt par "Åtta år av vandringar runt vår jord." Dessa fantastiska människor hade tillbringat flera månader tillsammans med familjer i Indien, Japan, Kina m. m. De hade levat med aboriginerna i Australien och överallt delade dom vardag och arbete. I Bulgarien i början av sin resa lärde dom sig esperanto och tack vare detta "Zamenhofs sesam" öppnades många portar och närbildningar med många familjer. Dom har skrivit en bok "Ili vivis sur la tero." Jag rekommenderar den varmt till alla esperantister.

I ungdomsåren var jag aktiv i esperantorörelsen och var styrelsemed-

lem i TEJO (Esperantorörelsens ungdomsorganisation.) Kongresserna då innebar ofta arbetsmöten tidigt och sent ibland medan andra roade sig, men vilken känsla av sammanhållning och visst hade vi roligt också. Mina esperantokontakter, nära vänner i öst och väst har haft stort inflytande på min utveckling och under ungdomsåren på mina åsikter och min mognad. Jag vore en fattigare människa utan dem.

Jag reste mycket och upplevde mycket bland mina esperantovänner. Min make fann jag i grannstadens esperantoklubb och sedan kunde vi göra esperantoresor tillsammans.

Senare när jag blev vuxen var det dom kulturella programmen med sång musik och teater som lockade mig mest under kongresserna samt eftersom jag arbetade som sjuksköterska de instruktiva mötena med "medicin-folk". Där kunde jag träffa läkare och sköterskor från olika länder och höra om deras vardag samt aktuella föredrag om moderna sjukdomar som problemen efter för mycket stillasittande framför TV och dator, samt ögon-, nack- och ryggbesvär av datorarbete. Detta hade jag sedan nytta av i mitt eget arbete.

Turistdelen i kongressens utflykts-

dag med möjlighet att se nya platser, tillsammans med trevliga människor. Duktiga guider, som på bra och tydlig esperanto kunde förklara det man såg lockade också.

Vita hästar

Under årets kongress valde jag bland många förslag en utflykt till "Det inre av Camargue." En utflykt som rekommenderats för naturintresserade och något sportiga deltagare. Varning hade utdelats för värme och mygg. Mygg skrämmer ju inte en norrlänning men värmevarningen hade gjort mig fundersam. Jag läste en del om Camargue med sina vita hästar svarta tjurar och rosa flamingos och eftersom en av mina hobbyer är ridning blev utflykten ett måste. Näväl, på utflyktsdagen hade det svenska sommarvärdet återfunnit mig, efter några heta dagar, och molnen och svalkan kändes välkomna. Åke hade valt en tur som annonserats som bekväm, med båtut i ytterområdena av Camargue. Så vi fick båda lära känna nya intressanta människor. Själv fick jag tillfälle att ta en ridtur på de kända vita hästarna med mycket speciella herdesadlar tillsammans med en belgiska, en japan, två tyskar och en

Fler glimtar från en esperantokongress

Kofi Annan (generalsekreterare FN)

Boutros Boutros-Ghali (f.d. generalsekreterare FN)

Federico Mayor (generaldirektör UNESCO)

Viktor Klíma (ordförande Europarådet)

Dessa internationellt kända personligheter sände stimulerande telegram till Internationella Esperantoförbundets årskongress i Frankrike.

Kongressen hölls i början av augusti i Montpellier. 3100 deltagare.

Ny ordförande blev en jurist från Australien (tidigare även justitieminister), Keppel Enderby.

Avgående ordförande Lee Chong Yeong (ekonomiprofessor från Sydkorea) har tidigare arbetat inom FN-organisationer under 20 år och vet vad språkproblem och internationellt arbete innebär.

Tolkar förekommer inte vid esperantokongresser. Där möts människor från alla kontinenter på språkligt lika villkor. Konversationen flödar mycket friare än på andra sorters internationella konferenser.

UNESCO och UEA (Universala Esperanto-Asocio) har samarbetat under många år i olika former – senast

under kongressen i Montpellier.

Speciell konferens vid sidan av själva kongressen hölls med inbjudna talare, bland annat från Europarådet. I detta speciella fall skedde tolkning från engelska, franska och spanska till esperanto.

Inläggen i konferensen berörde de experiment som visat att esperanto som första främmande språk, ger extra goda resultat för efterföljande studier av annat främmande språk.

Flera skolor i Brasilien har infört esperanto under de senaste åren av ovan nämnda skäl. Intressant var att höra konferensens engelska deltagare, en kvinna som sitter i EU-parlamentet och dess kulturkommission. Hon var utbildad språklärare och hade tidigt läst en brevkurs i esperanto. Esperantos regelbundna grammatik gav henne idén att börja läsarets första åtta lektioner med undervisning i esperantogrammatik, utan att känna till att vissa experiment redan förekommit.

Svenska Esperanto-Förbundet

Roland Lindblom

spanjor. Att tillsammans galoppera bland risfält och flamingosjöar var en upplevelse. De övriga i vår buss valde att per cykel utforska området. När vi ryttare tillsammans åt den framdukkade maten på bondgården med speciellt ryytarvin som bordsdryck berättades diverse gamla ryytarminnen från våra olika länder. Åke hade under sin resa fått se uppvisning av beridna herdar och kände sig helt nöjd att få vara åskådare.

Ju mer jag varit ute desto fler gamla vänner kunde jag återse under kongresserna, men det fanns alltid nya intressanta bekanskap att göra. Under denna kongress råkade jag möta en spanjor som jag träffat som 14-åring på min första kongress och även en ungrare i vilkens familj jag bott under en av mina första resor på egen hand. Det var många gamla minnen att tänka tillbaka på.

Många katter

De senaste åren har en ny dimension tillkommit. Jag har alltid varit djurvän, men först för 15 år sedan upptäckte jag vilket fantastiskt djur katten är. När jag då 1986 läste en annons i "El popola Ĉinio" om Rondo Kato, en grupp av esperantotalande kattvänner nappade jag genast. 1993 skrev jag det första exemplaret av en enkel tidskrift "Folioj de Kat-Amikaro". Jag är nu Rondo Katos sekreterare och redaktör och har gett ut 4 nummer per år sedan dess. De organiserade kattvännerna har ökat till 140 från 35 olika länder och bidragen till tidningen är många och intressanta. Under esperantokongressen i Tampere hölls vårt första officiella möte. Jag beställde en lokal för 100 personer och visste bara säkert om 8 kända personer som skulle komma bl.a. den tilltänkta styrelsen. Lokalen blev överfull och många fick vända i dörren. Stämningen var god, och när en polska uttryckte åsikten att hennes katt var så ovanligt klok och intelligent, så skrattade alla och sade "samma här".

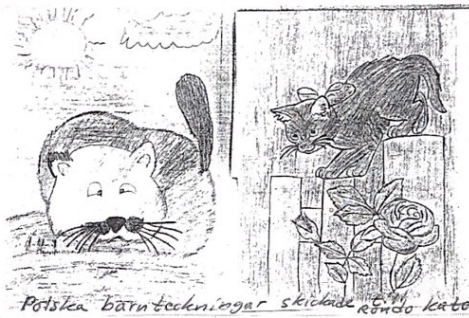
Under kongressen i Montpellier hölls vårt fjärde Rondo Kato-möte som var väl förberett och som vanligt välbesökt. Vår ordförande är den kända författarinnan och esperantisten Dr Marjorie Boulton från Oxford i England och en annan styrelsemedlem är redaktören för UEAs Årsbok Francisco Veuthey, under kongresserna föreståndare för bokförsäljningen (Libroservo). På bokförsäljningen fanns även ytterligare två av våra medlemmar. Ordföranden för lokala kongresskommittén Claude Nourmont samt redaktören för årets kongress-tidning Raymond Pérault är även de aktiva Rondo Kato-medlemmar. Under kongressen i Adelaide i Australien sköttes också kongress-tidningen av en av de våra. Så även

om våra medlemmar inte är så många så märks vi. När Rondo Katos möte började så hälsades dom med orden "Tredubbelt grattis till alla i salongen, ty ni har för det första upptäckt det förträffliga språket esperanto, för det andra upptäckt vad kontakten med djur och speciellt då katter kan ge och för det tredje ni har upptäckt "Rondo Kato." Att få dela en hobby och få prata om sina upplevelser tillsammans med ett kärt djur ger mycken glädje och även att få förståelse för den djupa sorg man kan känna vid förlusten av ett kärt djur är mycket betydelsefullt. Många medlemmar har brevkontakt med andra inom föreningen. Till mötet hade en

polsk medlem tagit med katteckningar som barn med handikapp gjort åt oss i rehabiliteringssyfte. Jag lovade att ta med dom till barnen i vår lokala svenska kattklubb. Den klubben har sedan tidigare kontakt med en polsk kattklubb via esperanto. Nya medlemmar anmälde sig till Rondo Kato efter mötet bl. a. från Israel, Iran, Brasilien, Slovakien och Schweiz.

Några svenska medlemmar i Rondo-Kato finns redan, bland dem som träffades i Montpellier kan nämnas Gunilla Almer och Ulla Ullfors, men alla som är intresserade av esperanto och katter får gärna höra av sig till undertecknad.

Ingrid Näsholm

Några katteckningar som handikappade barn gjort i rehabiliteringssyfte

Anna Alamo-Sandgren mortis

Hodiaŭ telefonis al mi mia kuzo Göran Källgren kaj raportis, ke lia onklo **Anna Sandgren** mortis pro korinfarkto. Estis Anna, kiu esperantigis min. Mi memoras ke mi, tiam 12-jara knabino, promenis en la suda parto de Stokholmo kaj hazarde renkontis ŝin sur la strato. Mi bone konis ŝin, ĉar ŝi estis fratino de la edzino de mia onklo Axel.

Subite dum nia babilado mi ekvidis sur ŝia mantelo verdan stelon. Ĉiam scivolema mi kompreneble devis demandi, kion tiu insigno montras. "Estas esperanto", ŝi respondis. "Kio estas esperanto, do?", estis mia demando. Ŝi rakontis, kaj mi tiom interesiĝis, ke mi kompreneble volis lerni tiun strangan lingvon, per kiu oni povis trovi geamikojn en tuta mondo.

Anna plue rakontis, ke ŝi gvidas kurseton en sia tiama laborejo kaj hejmo en Maria Malsanulejo. Kompreneble mi rapide petis permeson de mia patrino kaj anoncis min al la kurso. Ho, kiel interesajn kovertojn ŝi montris al mi. Iu letero portis la adreson "Maria Sjukhus" (tio ja signifas

"malsana pediko"). Kaj la studlibro estis "Hindo rigardas Svedlandon" de Lakshmiwar Sinha.

Mi ja estis nur 12-jara komecantino sed post malmultaj monatoj Anna proponis, ke mi korespondu kun iu juna homo. Ŝi konis hungaran familion, kie troviĝis 15-jara knabo. Iom heziteme mi komencis la korespondadon, unue per bildkartoj sed iom post iom per leteroj. **Kiel** interese la mondo fariĝis! Mi nun estas 74-jara kaj la hungara amiko do 77-jara kaj ni ankoraŭ korespondas.

Anna edziniĝis al Fritz Alamo kaj tiu Fritz instruis ankaŭ la anglan lingvon. Mi partoprenis unu lian kurson kaj ankoraŭ memoras kiam li demandis min angle: "When were you born?" kaj mi respondis: "I was born mil naŭcent dudek kvar". Li estis kontenta per la respondo, sed la aliaj kursanoj rigardegis nin kaj diris: "What did you say?" Fritz kaj mi tute ne rimarkis, ke mi respondis parte angle kaj parte esperante. Li ja estis esperantisto.

Jes, tiel komencis mia vere ege interese vivo kun tiu lingvo. Daŭrigan kurson mi poste partoprenis en la tiama alternejo en nia urbo, kiun kurson gvidis sinjorino Signe Boye, patrino de la fama verkistino Karin Boye. Multon mi povus rakonti plu, sed finos ĉi tie. Mi nur volas diri, ke mi dankas al Dio, ke mi antaŭ multaj jaroj renkontis sur stokholma strato Anna Henriksson-Alamo-Sandgren.

Anna-Lisa Ahlén

KEF'98: en upplevelse

För ungefär ett och ett halvt år sedan blev jag tillfrågad om jag var intresserad av att vara med och arrangera KEF'98. Jag fick förklarat för mig att KEF stod för Kultura Esperanto-Festivalo och hade gått av stapeln fem gånger tidigare i Lund, Uppsala, Västerås och Köpenhamn. Så mycket mer visste jag inte, men jag blev nyfiken och sade ja.

Ganska snart började det "droppa in" e-post från de andra organisatörerna som var spridda från Umeå till Göteborg. Så småningom väntade e-post var och varannan dag när jag kom hem, med idéer, förslag och information. För mig som var nybörjare var det ett nyttigt draggande att ta sig igenom alla dessa esperantomeddelanden och sedan försöka författa ihop svar.

Vi träffades givetvis också hela gruppen några gånger för att planera för festivalen. Vi kom då fram till att behålla grundtanken med KEF – att presentera ursprunglig esperantokultur. Men vi ville också introducera något nytt, få deltagarna att själva bli aktiva och "kulturumi". I programmet lade vi därför in kurser och "workshops" under de första dagarna och artistframträdanden under slutet av festivalen.

Vi beslutade oss för att förlägga festivalen till Esperanto-Gården i Lesjöfors. Det visade sig vara ett klokt beslut. Vandrarhemmet räckte till för alla som ville ha sängplatser och i sporthallen i den närbelägna skolan kunde vi ordna med "amaslogejo". Matsal och kurslokaler fanns på Esperanto-Gården och biblioteket i källaren gjordes om till ett häftigt diskotek. Folkets Hus, en kort promenad från Esperanto-Gården, hyrde vi under veckan och där varvades uppträdandena på de två scener som fanns.

När sommaren närmade sig började även e-post från utlandet att "droppa in" och det var roligt att se hur intresset och deltagarantalet växte. Några veckor innan hörde deltagare även av sig per telefon och det var ju att sätta mina språkkunskaper och nerver på prov. Hade jag nu fått till det rätt med tider, datum, platser

och vägbeskrivningar? Det var skönt att kunna pusta ut efteråt och konstatera att alla kom på plats i Stockholm.

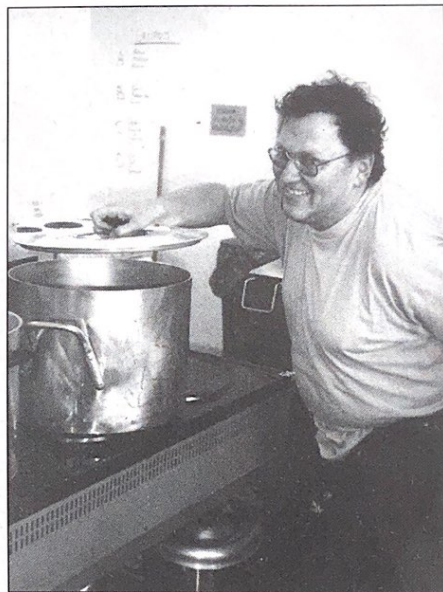
För långväga deltagare tyckte vi det vore synd om de skulle missa vattenfestival- och kulturhuvudstaden Stockholm när de besökte Sverige, så vi ordnade med en liten "förfestival". Ett tjugofemtal esperantister erbjöds nattlogi i en scoutlokal i Fisksätra utanför Stockholm och vi stockholmare hjälpte till att guida genom staden i vattenfestivals-trängseln. En kväll bjöd den ryska trion Ekvinko på en försmak av sina visor och sångaren Massimo Manca framförde några sånger på esperanto och italienska.

Måndagen 10 augusti var ankomstdag och det var i spänd förväntan som vi satte upp "akceptejo" för att invänta de första deltagarna. Det skulle visa sig att ca 180 personer från ett 20-tal länder dök upp för att delta i festivalen. Under de första dagarna fylldes Folkets Hus och Esperanto-Gården med deltagare som övade sig i kreativt skrivande, teckning, körsång, jazzmusik, jonglering och dans. Medan andra lärde sig grunderna i esperanto och svenska och en grupp gjorde utflykter i naturen.

På onsdagseftermiddagen fanns det tid för utflykter i omgivningarna, många prövade på att åka dressin, vilket var en ny upplevelse för de flesta. En grupp besökte Wasabröd för att studera knäckebrödets tillkomst och några passade på att besöka Lesjöfors museum.

Från Wasabröd fick vi mängder av knäckebröd med chokladfyllning (!) och framåt småtimmarna efter konserter och dans, hade de faktiskt strykan- de åtgång. Annars var det många som sökte sig till "gufujo" på kvällarna, en lite lugnare hörna i Esperanto-Gården, där det serverades te och kakor samt bjöds på högläsning vid 12-slaget.

Artistprogrammet var varierat från Persones rockkonsert till den polska kabaretgruppen Amuzo. Andra artister som deltog var Jomart och Nataša, Na-

taša Berce, Rolf Fantom, Miroslav Smycka, Esperanto-Desperado, Thomas Plazky och – som jag tidigare nämnt – Ekvinko och Massimo Manca. En kväll var det också "novaj talentoj", en tävling med duktiga förmågor som bjöd på bl.a. dans, jazzmusik, jonglering och en fotbollstävling i ultrarapid (!!).

Vi arrangörer hann faktiskt också "delta" i festivalen. Detta var till stor del volontärernas förtjänst. Till hjälp för att sköta allt det praktiska som matlagning, städning m.m. hade vi 13 volontärer från organisationen IAL (Internationella Arbetslag). Volontärerna kom från olika europeiska länder samt Kanada. Anna-Lena Eriksson körde en intensivkurs i esperanto för volontärerna veckan före och alla deltagare var imponerade över hur mycket esperanto de kunde efter bara en vecka. De flesta volontärer var nyfikna på att använda sina nyvunna kunskaper och säkert är det flera som blivit intresserade av att engagera sig i esperantorörelsen när de kommer hem.

Själv blev jag väldigt inspirerad av att se att det fanns en så rik esperantokultur och det var roligt att träffa esperantister från så många olika länder, så det blir garanterat att besök på nästa KEF.

Anneli Hovberger

Till höger: Lennart Svensson, också en konstnär på sitt sätt.

Under: dressinåkning lockade många deltagare

Landoj ĉe la Balta Maro

La Esperanto-klubo de Stokholmo prezentis proponon al la Kongreso de SEF en 1998. La propono temas pri kunlaboro ĉe la Balta Maro. Jen la kompleta teksto.

- 1 Kreu esperantan informcentron (datenbazon) por la naŭ ĉebaltmaraj landoj!
- 2 Favoru kulturajn kaj organizajn interŝanĝojn je ĉiuj niveloj!
- 3 Instigu la naciajn mediojn favori regionajn, pribaltmarajn temojn!
- 4 Instigu la naciajn informojn eldoni aktualan prilandan informmaterialon en esperanto!

Pledado

Baldaŭ forpasis dek jaroj de la "falo de l'muro", sed ankoraŭ restas baroj, ekonomiaj, kulturaj, lingvaj inter la naŭ nacioj ĉirkaŭ la Balta Maro. Hodiaŭ tamen ne plu restas problemoj de komunikado kaj tute ne plu tolereblas jena izoliteco artefarita.

Fakte ni pli detale konas la aferojn trans-atlantikajn ol la vivkondiĉojn de niaj najbaroj de la regiono. Ni alkitimiĝis al la versioj de CNN, kie laŭnature la centro de la planedo restas en Vaŝingtono. Niaj spertoj kiel esperantistoj indikas ke la mondo iom pli komplikas.

La sveda gazetaro ankoraŭ nemulte interesigas pri la transbaltmaraj popoloj. Laŭ ĝi ni havu la impreson ke

en Pollando kaj Rusio nur ekzistas koruptiteco kaj danĝera mafio, en Estonio regas krimuloj kaj en Latvio furiozas etniaj konfliktoj. Verŝajne la normalaj homoj de tiuj landoj pli volonte parolos pri la trankvila ĉiutaga vivo, se ni nur volus aŭskulti.

Nu, certe la lingvaj baroj de naŭ diversaj nacioj malhelpas al la ĵurnalistoj. Ĉu esperantistoj estas specialaj homoj, pli scivolemaj ol la resto? Ne niu kontrolis. Certe tamen ni volas kompreni la mondon, kaj je nia dispono havas tre taŭgan ilon: la esperantomovadon. Tio do morale devigas nin disvastigi la veran bildon de niaj najbaroj. Kiel diras la Manifesto de Prago (1996): "Ni estas movado por la liberigo de la homo".

Proponoj:

1 Hodiaŭ la plej taŭga tekniko de internacia komunikado estas la IT.

Ni proponas

ke SEF iniciatu interŝanĝon de ideoj kun esperantoorganizoj de la naŭ ĉirkaŭbaltmaraj landoj por formi komisionon kun la celo de ellabori demo-

kratan, laŭjuridikan sistemon internacian por la interŝanĝo de komunikado per IT kaj trovi vojojn por ĝia financado. Oni devas garanti la ĵurnalisman kvaliton.

- A. La kreon de komuna datenbanko kaj eldonado de perioda informfolio estus laŭvica afero.
- B. En tiu reto de komunikado la ĝisnunaj radiostacioj de la regiono kiuj uzas esperanton estos naturaj komponantoj.
- C. Al klientoj oni povus oferti servon de novaĵoj, ekz. al Radio Gotland, Radio Bornholm ...

2

- A. SEF iniciatu la kreon de komitatoj por reciproka kulturviva interŝanĝo kun la ĉirkaŭbaltmaraj landoj.
- B. En Svedio, komence en la sudaj provincoj pro ekonomiaj kialoj, oni povas aranĝi somerajn kultursemajnojn, kun gastprelegistoj/-aktoroj. Kulturo ne temas nur pri ĥorkanto, muziko kaj danco. Ankaŭ pri manĝaĵo, saŭno kaj vodko. Ekologiaj interŝanĝoj, turismaj aranĝoj, miniregatoj, homrajtaj seminarioj kaj multe pli povas esti.
- C. Renkontiĝoj de fakuloj de instruado, turismo, vegetarismo, ekologio k.t.p. estu favorataj.
- D. Ĉiujare en ĉebaltmara renkontiĝo la komitato disdonu distingajojn al personoj aŭ kluboj kiuj dum la jaro rimarkinde laboris por la celo de internacia fratiĝo. (Esperantistoj aŭ ne).

3

- A. Ĉerpante el nia estonta komuna informreto ni ofertu al la naciaj medioj periodajn tradukojn de ĝenerala intereso.
- B. La esperanto-kongresoj kaj komisionoj instigu al la medioj – televido, radio, gazetaro – pli ofte kaj profunde pritrakti temojn de la baltmara regiono.

4

Urĝa tasko estas instigi je aktualaj oficialaj prezentadoj de la landoj en esperanto fare de naciaj aŭtoritatoj, kulturaj, turismaj, edukaj k.t.p. La lasta "Faktoj pri Svedio" de la Sveda Instituto eldoniĝis en 1987(!)

Nenio enkatenigu la homon! Faru de la Baltmara regiono elstaran ekzemplon de interpopola kunlaboro en paco kaj progreso!

Wim Posthuma

Esperanto-Gården inaŭgurita!!!

La estraro kunsidis en julio kaj okaze de la konkludo de burokrataj malfacilaĵoj okazigis la solenan inaŭguron de Esperanto-Gården. Sen esti solene inaŭgurita Esperanto-Gården tamen dum 1998 estis loko por multaj aranĝoj i.a.:

- SLEA-jarkunsido en marto kun 30-o da ĉeestantoj.
- Somera kurso (2-semajna) en junio kun pli ol 40 partoprenantoj dividitaj en kvar grupoj.
- KEF en aŭgusto kun 182 partoprenantoj.

La tutan jaron venadis migranturistoj por tranoktado. Multaj esperantistoj restadis kaj plezure laboris por plibonigi sian propran domon.

Per niaj komunaj fortoj Esperanto-Gården prosperas! Koran dankon!

Anita Bergh/Kaisa Hansen

Dek tagojn antaŭ KEF alvenis volontuloj de la organizaĵo Internaciaj Laborbrigadoj al la Esperanto-Kurso en Lejsjöfors. Estis dek tri volontuloj, kiuj venis por helpi en la praktikaj laboroj dum KEF.

Ilia komuna lingvo estis la angla, sed ili antaŭvidis lecionojn en esperanto. La ideo estis, ke ili servu la partoprenantojn de KEF kaj povu respondi esperante, sed ankaŭ, ke ili partoprenu en la programoj de KEF, kio ankaŭ okazis. Jen kelkaj el ili sur la foto.

Balta Esperanto-Tendaro en Litovio

La Esperanto-semajno okazis 18 – 24/7 1998 en Veisiejai en Litovio. Jam dekan fojon Litovio gastigis BETon. Post 34 jaroj BET denove okazis en Veisiejai, en la urbeto, kie en 1885 kvar monatojn loĝis la aŭtoro de Esperanto. La dometo forbrulis dum incendio en la jaro 1924. Dum la semajno ni ekskursis al la strato de Zamenhof. Troviĝas memorŝtono sur la loko de la antaŭa dometo.

Veisiejai estas urbeto kun 2 200 homoj. Pli ol 1 km de la centro situas Agrikultura Lernejo de Veisiejai. La lernejo estis fondita en 1960 kiel agrikultura "teknikumo". En la lernejo ni havis ĉiujn kunvenojn. Laŭ nivelo ni partoprenis komencajn, paroligan aŭ perfektigan esperantan kurson.

Sekvis somera universitato en la granda salono. Prelegis Maria Timermane pri virina agado en Latvio. Ieva Svarčaitė prelegis pri "Erozio – tutmonda problemo sur litova tero". Ŝi ilustris la prelegon per lumbildoj. Dimanĉe estis katolika meso en la granda salono, kiu iĝis tute okupita. Du pastroj gvidis ĝin en bona Esperanto. Marde okazis ekumena diservo, kiun gvidis Erikas Laiconas.

Ĵaŭde okazis du duontagaj ekskur-

soj. Mi partoprenis la veturadon al Druskininkai. Ĝi estas bela turista urbo kun multe da vidindaĵoj. La gvidanto longe parolis kaj ĉio estis tradukita en Esperanton. Ni povis aĉeti bildkartojn kaj poŝtmarkojn, eĉ ŝanĝi monon. Neniu konis fremdajn lingvojn kiel la angla aŭ germana, nur la litovan kaj la rusan.

Ĝenerale la tagoj finiĝis per koncerto. Merkrede la 22-an de julio ni havis renkontiĝon kun urba publiko kaj komuna koncerto de esperantistoj en la urba parko de Veisiejai. Sed pli frue dum la tago estis solena inaŭguro de monumento al Ludoviko Zamenhof.

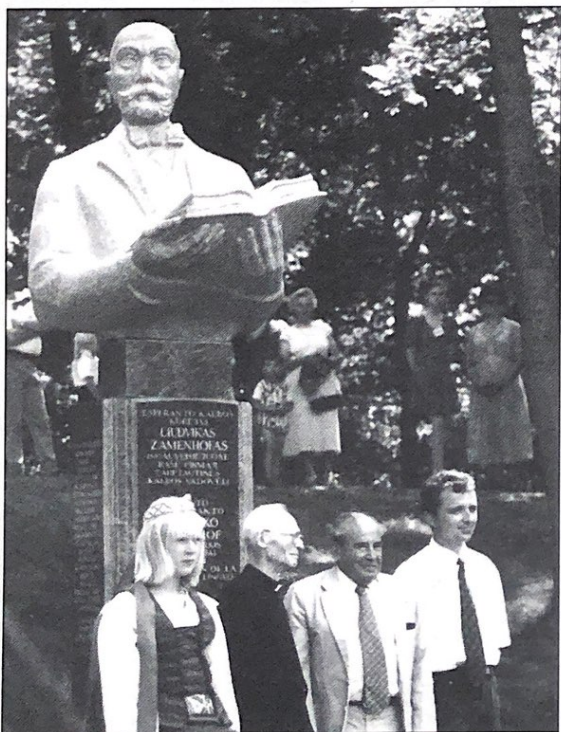
Sur la piedestalo ni legas la vortojn de Zamenhof diritajn en 1907 en Londono: "Vi staras nun antaŭ miaj okuloj, mia kara Litovujo, mia malfeliĉa patrujo, kiun mi neniam povas forgesi, kvankam mi forlasis vin kiel juna knabo. Vi, kiun mi ofte vidas en miaj sonĝoj, vi, kiun mi neniam alia parto de la tero iam povos anstataŭi en mia koro".

En la inaŭguro partoprenis oficialaj reprezentantoj de distrikta kaj loka administracio, du parlamentanoj kaj ankaŭ multaj loĝantoj de Veisiejai. La inaŭguron honoris nepo de la aŭtoro de Esperanto L. Zaleski-Zamenhof veninta el Parizo. Lia parolado nun sekvas:

"Kun varma, kortuŝa amsento mi revenas hodiaŭ, dank' al via afabla invito, al Veisiejai por ĉeesti kun vi la inaŭguron de la impona monumento, kiun vi starigis por honoro la memoron de Doktoro Zamenhof.

La ĉarma urbeto de Veisiejai estas ja mejloŝtono sur la vojo de la vivo de mia Avo. Ĉi tie Li startis, kiel juna kuracisto, sian profesion karieron; ĉi tie li finrafinis verkon de sia vivo: la Lingvon Internacian. La vejsejanoj de Lia epoko rakontadis al siaj infanoj, ke preskaŭ neniam ili povis observi estingon de lumo en la fenestro de 'La doktoro': dumtage Li sindoneme helpis homojn venki malsanon de ilia korpo; dumnokte Li pacience ellabo-

Nova monumento pri Zamenhof estis inaŭgurita dum BET.

Ĉu vi konas Veisiejai?

Veisiejai estas malgranda urbeto inter lagoj kaj densaj arbaroj en la sudokcidenta parto de Litovio. Tie merkrede la 22-an de julio 1998 okazis grava evento en la Esperanta movado. Busto de L. L. Zamenhof, la kreinto de la Internacia Lingvo, estis inaŭgurita de L. Zaleski-Zamenhof, nepo de la aŭtoro de Esperanto.

Kial tiu ĉi solenaĵo? Ĉar Veisiejai estas ligita kun la komenco de Esperanto. En januaro 1885 L. Zamenhof finis siajn studojn en Varsovio kaj ricevis diplomon de kuracisto. Tiutempe lia fratino Fania, kiu loĝis en Veisiejai kaj estis edzino de loka apotekisto, petis urĝan helpon de sia frato, ĉar ŝia edzo grave malsaniĝis. Do en februaro 1885 Ludoviko veturis al Veisiejai. Ĉar en tiu urbeto ne estis kuracisto, Zamenhof decidis ĉi tie komenci kuracistan praktikon.

Lia klientaro ne estis abunda, fakte kiu verŝajne donis al li sufiĉe da tempo por reverki la manuskripton de la Internacia Lingvo, kiun lia patro estis forbruliginta. Laŭ lia dommastrino li konsumadis amason da vaksandeloj. Do ni povas supozi, ke ĉi tie en Veisiejai estis verkata la unua libro

de Esperanto.

Sed Zamenhof ne restis longe, nek en Veisiejai nek kiel ordinara kuracisto. Mi citas lin mem: "Praktikinte tie en la daŭro de kvar monatoj, mi konvinkigis, ke por la komuna medicina praktiko mi tute ne taŭgos, ĉar mi estas tro impresiĝema kaj la suferoj de la malsanuloj (precipe de mortantoj) tro multe min turmentis. Tiam mi revenis Varsoviajn kaj decidis elekti por mi specialecon pli trankvilan, nome la malsanojn de okuloj."

En Veisiejai okazis 18-24/7 1998 la 34-aj Baltaj Esperanto-Tagoj kun 253 partoprenantoj el 14 landoj, precipe el Litovio kaj Pollando. El Svedio venis du el Helsingborg kaj unu el Jönköping. Ni partoprenis paroligan kaj perfektigan kurson, aŭskultis prelegojn kaj koncertojn, promenis en la arbaro kaj ripozis ĉe la lago, babilis kun diverslandaj samideanoj kaj ĝuis la Esperantan etoson. Por ni el Helsingborg tiu ĉi tendaro estas la unua plurtaga Esperanto-aranĝo kiun ni partoprenis, kaj ĝi donis al ni emon daŭre viziti aranĝojn en diversaj landoj.

Ann-Louise Åkerlund

ris la rimedon kontraŭ la malsano de ilia animo: kontraŭ malamo inter homoj diversnaciaj, homoj diverskulturaj, homoj diverslingvaj; malamo kaŭzata de la reciproka malkompreno...

Multaj personoj tra la mondo, multaj grupoj ŝatas diskuti pri la origino de mia Avo. Oni kutimas en la enciklopedioj difini Doktoron Zamenhof kiel 'polan kuraciston'; aliloke oni trovas lian difinon kiel de 'ruslanda hebreo'; tamen mi trovis ankaŭ tekston, verkitan okaze de lia centjara jubileo, kie profesoro Waringhien, konata franca esperantologo, skribas: '... Litovujon li sentis kiel sian patrujon, ... ĉar li pasigis siajn plej feliĉajn feriojn en Veisiejai ...' Kaj ni ne forgesu, ke al tiu feliĉo ja kontribuis juna fraŭlino el Kaunas, tiam fianĉino, poste edzino kaj patrino de Liaj infanoj, litovino, daŭre amata de Li dum tuta vivo...

Fakte, maskiĝinte en, tiam ruslanda, Bjalistoko, Ludoviko Zamenhof, ankoraŭ kiel juna knabo, translokiĝis kun la familio al Varsovio; Li poste studadis en Moskvo, en Varsovio kaj en Vieno; sekve li profesis en Litovujo, en Belorusio, en Ukrainio kaj fine en Pollando, tiam sub la rusa kaj poste sub la germana regado. Kaj estis la francoj, kiuj nomis Doktoron Zamenhof Kavaliro de la Honora Legio, same kiel la hispanoj, kiuj honoris Lin per la medalo de Isabella la Católica. Fine tamen estis Svislando, kiun li elektis por la edukado de siaj infanoj ... Kiel ĝuste skribis siatempe profesoro Lapenna: '... Zamenhof ... leviĝis super sia popolo kaj fariĝis loĝanto de la mondo, apartenanto al la homaro...'

Sekve, Doktoro Zamenhof, laŭ Siaj propraj vortoj esprimitaj jam en la jaro 1905, dum la unua Kongresparolado en Bulonjo sur Maro, apartenas al ni ĉiuj: '... membroj de ... malsamaj popoloj, starantaj unu apud alia ne kiel fremduloj, ne kiel konkurantoj, sed kiel fratoj, kiuj, ne altrudante unu al alia sian lingvon, komprenas sin reciproke ... kaj premas al si reciproke la manojn ... sincere, kiel homo al homo...' Tial en la solena momento de inaŭguro de tiu monumento omaĝe al mia glora Avo, en la loko de Lia feliĉa juneco, mi citu la 'Saluton al Zamenhof' verkita de Lia fidela svisa amiko, tiam ankaŭ tre juna Edmond Privat:

*Al ĉiuj popoloj benatan donacon
Vi faris trafante la vojon plej bonan:
En korojn de l' homoj eksemis vi pacon
Sur lipojn semante la lingvon belsonan*

Mi ŝatus aldoni, ke tiu 'benata donaco', tiu neŭtrala 'lingvo belsona' celas servi la protektadon de medio kultura, la protektadon de lingvoj naciaj – vehikloj de kultura diverseco; kontribuante tiamaniere al la longdaŭro de kultura riĉeco de la homaro. Same kiel protektado de medio natura kontribuas al la longdaŭro de vivo sur nia terĝlobo. Mi deziras

omaĝe menci la tiurilatan sindoneman agadon de Doktoro Valdas Adamkus, la meritplena Prezidento de Litova Respubliko, varma subtenanto ankaŭ de la hodiaŭa evento."

En BET-34 partoprenis esperantistoj el 14 landoj, entute 253 homoj

(162 virinoj kaj 91 viroj). El Litovio 157, Pollando 56, Finnlando 13, Latvio 9, Estonio 5. El Svedio ĉeestis 3, kaj mi estis unu el tiuj.

Arne Lundkvist

Ansök om bidrag

Vid sidan av esperanto finns många andra planspråk, som har haft betydligt färre anhängare än esperanto. Det mest kända kallas ido. "Ido" betyder ju avkomling och är just en avkomling till esperanto, alltså en något förändrad version av esperanto.

Ido fick aldrig särskilt många anhängare, och Svenska Ido-förbundet upplöstes slutligt 1996. Vid upplösningen överfördes förbundets tillgångar till den nybildade Ido-stiftelsen för språkforskning till Hellmut Rönisch minne. Stiftelsen skall främja "undervisning, utbildning och forsk-

ning som behandlar världsspråk och andra medel för att överbrygga barriärer mellan människor och nationer." Stiftelsens kapital är ca 4 miljoner kronor, vilket innebär att för närvarande ca etthundra tusen kronor kan delas ut årligen.

En medlem i det tidigare Svenska Ido-förbundet har tipsat mig om att esperanto-rörelsen självfallet kan ansöka om bidrag från stiftelsen. Ändamålet är alltså mycket passande för mycket av den verksamhet som bedrivs inom esperanto-rörelsen. Adressen för ansökningar är:

**SE-banken,
Bankjurist A-C Sandell,
Juridik ST S3,
106 40 Stockholm**

Leif Nordenstorm

Radio på esperanto

Internationellt (Svenska tider. Svenska tiden för utsändningar från Kina, Österrike, Kuba och Italien ändras 25/10 1998):

Kl.	Dagar	Station	Frekvenser (kHz)	Riktning
0.00-0.30	måndag	R. Havano Kubo	13715	Europa
0.30-0.57	alla	Ĉina R. Int.	6860;6950	Latinamerika, Europa
1.05-1.30	måndag	R. Aŭstria Int.	9870	Sydamerika
1.30-2.00	måndag	R. Havano Kubo	6070;11760	Amerika, Karibien
6.05-6.30	söndag	R. Aŭstria Int.	6155;13730	Europa
9.00-9.30	söndag	R. Havano Kubo	9820	Asien, Nordamerika
13.00-13.27	alla	Ĉina R. Int.	7170;9535	Ostasien
15.00-15.27	alla	Ĉina R. Int.	11600;11840	Sydostasien
15.30-16.00	alla	Pola R. Varsovio	7285;7305	Europa
16.05-16.30	söndag	R. Aŭstria Int.	6155;13730	Europa, Västafrika
17.00-17.30	söndag	R. Havano Kubo	11760	Amerika, Karibien
20.00-20.30	alla	Pola R. Varsovio	6095;7205	Europa
21.20-21.30	söndag	R. Vatikana	527;1530;4005;5882	Europa
21.20-21.35	onsdag	R. Vatikana	1611;6185	Europa
21.30-22.00	söndag	R. Havano Kubo	13715	Europa
22.00-22.20	lördag	RAI Internacia	9655;11860	Europa
22.00-22.27	alla	Ĉina R. Int.	7405;9965	Europa
22.30-22.55	alla	Pola R. Varsovio	6035;6095;7270;7285	Europa

Svenskt:

Kl.	Dagar	Program	Frekvens (MHz)	Ort
17.30-18.00	tisdag	Radio Esperanto	89,2	Malmö
8.00-8.30	lördag	Radio Esperanto	89,2	Malmö
16.30-17.00	söndag	Världen i Aros	93,7	Västerås

Svenska språket hotat i EU-förslag

Första steget mot ett gemensamt EU-språk är taget. Det finns en uppenbar risk för att det svenska språket kommer att utarmas. Ett första steg i den riktningen håller på att tas vad gäller patentfrågor.

Den europeiska patentorganisationen, EPO, har sedan något år drivit frågan om att förändra reglerna för patentansökningar i Europa. Det föreslås att endast en mindre del av ett patent ska behöva översättas till det lands språk vari man ansöker om patent. I huvudsak ska det, enligt förslaget, räcka med att hela patentet översätts till engelska, tyska och franska.

Demokratifråga

Innebörden i förslaget skulle medföra omfattande inskränkningar i svenska språkets ställning inom EU. Det utgör samtidigt ett angrepp mot våra demokratiska principer. Svenska medborgare skulle mista sin rätt att, i juridiska tvister, kunna skydda sina intressen och sin egendom på det inhemska språket.

Kulturell fråga

Det svenska språket är en mycket central del av vår kultur. I medlemskapsförhandlingarna inför Sveriges inträde i EU var det ett viktigt krav att det svenska språket behandlades likvärdigt med andra länders språk. Redan efter ett par år kan dock konstateras att svenskan diskrimineras, och den här första attacken mot svenska språket utgör ett tydligt tecken på att det finns krafter som även vill "centralisera språket".

Svenska Akademiens ståndpunkt

Svenska Akademiens Ständige Sekreterare, Sture Allén, har i ett brev till Svenska Patentombudsforeningen uttryckt sin oro för konsekvenserna av Grönbokens förslag enligt följande: "att få vissa länder att avstå från kravet på översättning till det egna språket är bara ytterligare ett exempel på hur viktigt det är att språk som svenskan står sig i internationella sammanhang. Den här gången handlar det inte bara om språket som en del av vår nationella och kulturella identitet utan också om ett rättvisekrav ett påtvingat tolkningshandikapp av det slag som beskrivs i er skrivelse är helt oacceptabelt."

Inom svenska patentombudsforeningen anser vi att frågan är en av vår tids stora demokratiska och kulturella frågor och vänder oss därför till andra organisationer och instanser för att påtala denna utveckling och att agera för att förhindra en sådan utveckling.

Patentsystemet idag

Ett patent är ett skydd för en lösning på ett tekniskt problem. En uppfinning eller ny produkt är ofta resultatet av en omfattande forskning och tas fram för att tillfredsställa ett visst behov på marknaden. Ett bevil-

jat patent skyddar innehavaren under minst 20 års tid så att inte andra tar hela idén och därmed för-tjänsten av dessa utvecklingsinsatser. För att få ett patent beviljat måste handlingar som beskriver produkten eller idén granskas och godkännas av ett nationellt patentverk eller av det europeiska patentverket.

Patent innehåller en omfattande dokumentation. Patent utgör en värdefull kunskapskälla för uppfinnare, produktutvecklare och konstruktörer och ger teknisk information. Denna ger underlag till idéer och kunskap om utvecklingen i en bransch och om konkurrenters aktiviteter. En förutsättning för detta är att var och en kan förstå och tillgodogöra sig innehållet i patentbeskrivningen.

Det finns inga världspatent. En uppfinning måste skyddas i varje land för sig. Däremot finns konventioner för att underlätta patentering i olika länder. En sådan är den europapatentkonvention som administreras av EPO, European Patent Office och omfattar alla EU-länder samt Schweiz. Verksamheten regleras i EPC, European Patent Convention.

En patentsansökan består av tre delar:

1. Patentbeskrivning är en teknisk beskrivning, i många fall åtföljd av ritningar, där uppfinningen, bakomliggande teknik och nya lösningar presenteras.

2. Patentkrav anger det önskade skyddets omfattning uttryckt i koncis form.

3. Sammanfattning ger en kort översiktlig beskrivning av uppfinningen, huvudsakligen avsedd för klassificerings- och undersökningsändamål.

Översätts till respektive lands språk

Nationella patent behandlas alltid på respektive lands språk. För europapatent krävs i dagsläget att patentet (beskrivning och patentkrav) måste översättas till respektive lands språk. Enligt Europeiska patentkonventionen skall varje land bestämma om översättning. Just frågan om översättning vägde mycket tungt när konventionen utarbetades och ett viktigt motiv var jämlikhetsskäl. Alla, oberoende av vilket språk man talar, ska ha samma förutsättningar att lätt

tolka innebörden i och se hela räckvidden av ett patent. Alla ska ha samma rättigheter och förutsättningar att skydda sina patent och att kunna ta del av andras patent.

Nytt patentsystem på förslag

För att gå storföretag, främst utomeuropeiska till mötes föreslår den Europeiska patentmyndigheten förändrade regler:

1. Patentbeskrivningen i europeiska patent skall enligt förslaget endast behöva finnas på något av de tre officiella språken engelska, franska eller tyska. Översättning till det nationella språket skall endast behövas vid en eventuell domstolsprocess om patentet.

2. Patentkraven översätts till samtliga designerade länders nationella språk på samma sätt som idag.

3. Sammanfattning. Denna kompletteras med ett i det Europeiska patentverkets regi utarbetat och till alla språk översatt s.k. förbättrat sammandrag. Detta är främst avsett att underlätta klassificering och översiktliga undersökningar. Kostnaderna för detta sammandrag skall betalas av patentsökanden, som inte har något behov därav.

Primära konsekvenser

Krav på språkkunskaper. Den som vill sätta sig in i ett patent måste, om det Europeiska patentverkets förslag genomdrivs, ha mycket goda kunskaper i juridisk och teknisk franska, tyska och engelska samt behärska alla valörer och språkliga nyanser i respektive språk. Annars är risken stor för missförstånd och att väsentliga delar feltolkas. Följden kan lätt bli oavsiktliga patentintrång vilket leder till kostsamma rättsprocesser.

Svenska företag förlorar i konkurrenskraft gentemot amerikanska, engelska, tyska, franska, schweiziska, belgiska och österrikiska samt japanska som har något av de officiella språken eller använder engelska som koncernspråk. För dessa blir det mer eller mindre gratis att ta med Sverige på listan över länder där ett patent ska gälla. Samtidigt blir kostnaderna för svenska företags patentansökningar i de nämnda länderna fortsatt höga.

Svenska företag drabbas ensidigt.

Den senaste tidens utveckling visar att länder som Italien, Portugal, Spanien och Grekland med största sannolikhet kommer att avvisa EPO-kraven, dels av konstitutionella skäl och dels på grund av att språkkunskaperna i de officiella språken är sämre än i Sverige. Därför bör inte Sverige acceptera något som inte alla länder är med på.

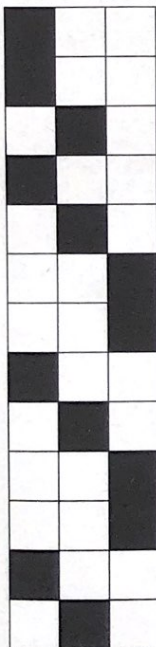
Svenska patentombudsforeningen

Mer information från
Thorsten Onn
tel. 08-7299500 (0708-299500)
(ur <http://www.spof.com>)

Esperanto en mini-urbo

La Esperanto-Klubo de Munkeno en kunlaboro kun Esperanto-Junularo partoprenis la plej malnovan infanurbo-projekton en Germanio. Tiu infanurbo okazas en ĉiu dua jaro (dum la lastaj jaroj en la Olimpika Parko de Munkeno), kaj partoprenas ĝin kutime 16-20.000 infanoj. La infanoj en akompano de pedagogoj mastras la urbon. Ekzemple, la urbestro estas 16-jara knabino, kaj oni povas fariĝi burĝano de Mini-München post 4 horoj da laboro kaj kvar horoj da studado.

La nomo de la altlernejo de Mini-München estas Comenius-Universitato. Fritz Hilpert jam antaŭ 4 jaroj komencis oferti kadre de altlernejo Esperanto-lingvokursojn. Ĉijare la preparoj estis pli ampleksaj kaj pli frue kjomencitaj. La enigoj de la E-kursoj en la oficialan programon estis organizita jam meze de 1997, tiel sur ĉiuj afiŝoj en la tuta urbo aperas la nomo de la Esperanto-klubo kiel subtenanto.

KLUBO 1000

Torsten och
Gertrud Lund,
Malmö, 1000 kr

DONACOJ

Esperanto Väsby,
470 kr

MEMORE AL
ANNA-LISA LISS
Falun-Borlänge
Esperantoklubb,
200 kr

ESTONTAJ ARANĜOJ

Sveda Esperanto-Instituto

invitas al
Seminario "La Profesia Lingvo"
kaj
Kurso pri La Esperantohistorio
kaj -literaturo

La seminario okazos en Esperanto-Gården en Lesjöfors 26 - 27 sept. 1998, kaj la kurso 28 sept. - 2 okt. Ĉio en esperanto sen traduko.

Kunlaborantoj i.a.:

Vjaceslav Hromov, Estonio
Katalin Smidéliusz, Hungario
Ebbe Vilborg, Svedio
Kantos kaj kantigos nin per helpo de sia gurdo:
Roland von Malmborg

Ĉu vi volas plibonigi vian scion pri esperanto?

Partoprenu la 5-tagan kurson. Lerne pri la historio kaj la literaturo de esperanto kaj ekzercu vin lingve sub gvido de spertaj instruistoj. Estos lecionoj antaŭtagmeze, kaj aliaj pli distraj programeroj vespere. Detala programo estos ellaborita poste, petu informojn.

Kostoj:

Kotizo (kaj seminario kaj kurso ĝis 10 sept.) **225:-**
Kotizo (kaj seminario kaj kurso post 10 sept.) **275:-**
Unu tranoktado en du-litaj ĉambroj kaj ĉiuj manĝoj de 9.30 sabate ĝis 15.30 dimanĉe **400:-**

Du tranoktadoj en du-litaj ĉambroj kaj ĉiuj manĝoj de 18.00 vendrede ĝis 15.30 dimanĉe **600:-**
(En tri-kaj kvar-litaj ĉambroj 10:- malpli ponokte)
Kromaj restadkostoj dum la kurso potage **220:-**
Lit-kaj mantukojn **60:-**

Pri prezoj kaj eblecoj por unu-lita ĉambro, amasloĝejo kaj unuopaj manĝoj petu informojn.

La prezoj inkludas ankaŭ kostojn por konferencejoj, purigado post la seminario/kurso kaj kantfolioj.

Aliĝo

Pagu minimume la seminarian kotizon al p.ĝ. 51511-4 Sveda Esperanto-Instituto. Notu vian mendon sur la talonon, ankaŭ se vi deziras vegetaran aŭ alian specialan manĝon. Pagu la tutan sumon en bona tempo antaŭ la seminario, tio faciligos la administradon, same kiel frua aliĝo.

Pri librotablo, vojaĝeblecoj kaj pli da informoj:

Kontaktu skribe Märtha Andréasson, Friarelyckan 50, 425 43 Hisings Kärra aŭ telefone iun el la sube menciitaj personoj.

Ĉiuj estu kore bonvenaj!

Bo	031-918554
Bertil	0415-50152
Inga	031-155723
Lars	0586-54811
Märtha	031-571133

Kallelse till årsstämma i

Esperanto-Gården
i Lesjöfors ek.för.

Fredagen
den 25 september 1998
kl. 18.00

För bokning av rum
kontakta

Esperanto-Gården
Tel. 0590-30909
Fax 0590-30309

Voko al jarkunsido en

Esperanto-Gården
i Lesjöfors ek.för.

Vendrede
la 25-an de septembro 1998
je la 18.00 h

Por mendi ĉambrojn
kontakta

Esperanto-Gården
Tel. +46-590-30909
Fakso +46-590-30309

**Malmö Esperantoförening
Kronetorpsg 94
21227 Malmö**

Esperantoförbundet, Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm

Tipsfrågor om esperanto

- (Rätt svar sidan 11)
- Vad är esperanto?
a) En religion b) Ett bilfabrikat c) Ett språk
 - Ungefär hur många uppslagsord innehåller Ordbok Svenska-Esperanto?
a) 500 b) 5.000 c) 50.000
 - När utgavs den första läroboken i esperanto?
a) 1492 b) 1889 c) 1946
 - Vad heter den internationella tidningstjänst på internet som skapats av en svensk esperantist?

- Var förekommer "språket" transpiranto?
a) Ankeborg b) Grönköping c) Saltkråkan
- Var ligger det vandrarhem som drivs av esperantorörelsen i Sverige?
a) Lesjöfors b) Ronneby c) Skellefteå
- Vilka verb har oregelbunden böjning i esperanto?
a) Inga b) De intransitiva c) De modala hjälpverben
- Vilken av följande böcker på esperanto har Henrik Ibsen som författare?
a) La oldulo kaj la maro b) La besto-farmo c) Puphejmo

- Vilken känd esperantist grundade i Malmö ett korrespondensinstitut för undervisning?
a) Björn Collinder b) Hans Hermod c) Paul Nylén
- Vem skapade esperanto?
a) Ludwig Zamenhof b) Ignaz Semmelweiss c) Heinrich Schliemann
- I vilket land ligger internationella esperantoförbundets huvudkontor?
a) Nederländerna b) Polen c) Schweiz
- I vilken stad finns en folkhögskola där man undervisat esperanto i tio år?
a) Karlshamn b) Karlskrona c) Karlskoga
- Vilken symbol för ljus och bildning finns i esperantos flagga?
a) En kedja b) En femuddig stjärna c) En gul cirkel

KRUCVORTA ENIGMO

Horizontale

- Ŝnuron sur velboato – Korinklin'
- Oratoroj
- Stari en vico – Longtempe
- Nomo de konata floso – Venos de
- Dokumento – Tre kara persono
- Estas rozoj – Antaŭ Anĝeleso
- Inklina – Nutraĵ'
- Lavujo – Tiel rapide!
- Amo
- Malplezuras

Vertikale

- Kolektade – Subjunkcio en kelo
- Tombejon
- Metale – Pasu al alia flanko
- Hartranĉon – Odina
- Maljune – Staras en vico
- Kiel infanoj – Post sepa
- Mank' de volo – En Elsa
- Neharmoniaj
- Unutonan
- Malneos – Pagil'

SOLVO DE 98/3

	A	B	C	Ĉ	D	E	F	G	Ĝ	H
1	E	V	I	T	E		T	R	I	A
2	S	I	D	A	S		R	E	S	T
3	P	R	E	L	E	G	A	N	T	A
4	E	T	N	O	N		M	A	R	K
5	R	O	T		C	I	A		I	O
6	A	N	A	R	O	N		D	O	
7	N		J	E	S		S			K
8	T	A	N		G		N	I	A	L
9	O	R		A	R	D	A	N	T	A
10	N	O	R	N	O		N	E	A	S

Svar till tipsfrågorna

(Lyft tidningens sista sida mot ljuset)

	a	b	c
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			

Lennart Persson